

Bruksela, 14 lipca 2023 r.
(OR. en)

10487/1/23
REV 1 (pl)

COLAC 59	ENV 674
CFSP/PESC 833	ENER 351
RELEX 709	DIGIT 115
WTO 77	EU-GNSS 17
DEVGEN 110	RECH 281
SUSTDEV 88	TRANS 245
COHOM 128	CULT 74
COHAFA 66	EDUC 249
AGRI 316	CYBER 158
ACP 46	POLCOM 114
CLIMA 294	

PISMO PRZEWODNIE

Nr dok. Kom.:	JOIN(2023) 17 final/2
Dotyczy:	WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Nowy program na rzecz stosunków między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument JOIN(2023) 17 final/2.

Zał.: JOIN(2023) 17 final/2

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 7.6.2023 r.
JOIN(2023) 17 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document JOIN(2023) 17 final of 7.6.2023.

Concerns the Polish language version.

Several accuracy, terminology, linguistic and stylistic mistakes.

The text shall read as follows:

WSPÓLNY KOMUNIKAT DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Nowy program na rzecz stosunków między UE a Ameryką Łacińską i Karaibami

Wprowadzenie

Unia Europejska (UE) oraz Ameryka Łacińska i Karaiby (AŁiK) są dla siebie **naturalnymi partnerami**. UE i AŁiK – w oparciu o łączące je unikalne historyczne i kulturowe powiązania, silne więzy społeczno-gospodarcze oraz wspólne zaangażowanie w działanie na rzecz pokoju i multilateralizmu – rozwinęły bliskie stosunki oparte na szerokiej sieci umów. U podstaw tego trwałego partnerstwa polegającego na współpracy i dialogu leżą wspólne wartości i interesy.

W **warunkach szybko zachodzących zmian na świecie** stosunki UE–AŁiK wymagają odnowienia. Na konieczność intensyfikacji dialogu i zacieśnienia współpracy między bliskimi, zaufanymi partnerami wskazują rosnące wyzwania geopolityczne, niszcząca w skutkach pandemia, światowe kryzysy klimatyczny i środowiskowy, zmiany technologiczne i pogłębiające się nierówności.

Jako partnerzy z wyboru UE i AŁiK powinny **współpracować, aby wykorzystać swoją zbiorową siłę, bronić wspólnych interesów i wspólnie stawiać czoła globalnym wyzwaniom**. W niniejszym wspólnym komunikacie przedstawiono propozycję UE dotyczącą wspólnego opracowania **ambitnego i perspektywicznego programu na rzecz nowej ery współpracy** między równymi partnerami o podobnych poglądach.

Przedstawiono w nim też argumenty przemawiające za odnowionym **partnerstwem strategicznym** oraz zaproponowano zestaw priorytetów i konkretnych działań w kluczowych obszarach.

Po pierwsze, UE i AŁiK są **głównymi sojusznikami dążącymi do umocnienia międzynarodowego systemu opartego na zasadach i do intensyfikacji wspólnych działań na rzecz promowania pokoju, bezpieczeństwa, demokracji, praworządności oraz praw człowieka**. UE i AŁiK łącznie stanowią jedną trzecią członków Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) i tym samym odgrywają ważną rolę, jeżeli chodzi o przestrzeganie prawa międzynarodowego i ochronę zasad zapisanych w Karcie Narodów Zjednoczonych, w tym w ramach występowania przeciwko rosyjskiej agresji na Ukrainę. UE i AŁiK łączy również wspólny cel, jakim jest zwiększenie skuteczności systemu wielostronnego i uczynienie go bardziej reprezentatywnym.

Po drugie, UE i AŁiK są bliskimi **partnerami handlowymi i inwestycyjnymi, w których interesie leży propagowanie zrównoważonego wzrostu i zwiększonej odporności gospodarczej**, a jednocześnie ograniczenie nadmiernych zależności i dywersyfikacja stosunków handlowych. Te dwa regiony łączy jedna z najgęstszych światowych sieci umów handlowych, którą należy uzupełnić i której potencjał należy w większym stopniu wykorzystać. UE jest głównym inwestorem

w regionie AŁiK, a także trzecim co do wielkości partnerem handlowym¹ na tym obszarze oraz wiodącym uczestnikiem współpracy na rzecz rozwoju.

Po trzecie, oba regiony dążą do **rozwoju inkluzywnych i zrównoważonych społeczeństw** w oparciu o wspólne zobowiązanie do realizacji Agendy 2030 i określonych w jej ramach celów zrównoważonego rozwoju². Region AŁiK pełni podstawową rolę w zapewnieniu ekologicznej równowagi naszej planety oraz jest jednym z głównych producentów żywności i potęgą w dziedzinie energii odnawialnej. UE i AŁiK powinny wspólnie **przewodzić sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji**, w tym przez realizację **strategii inwestycyjnej Global Gateway**.

1. Odnowione partnerstwo polityczne

Silne partnerstwo między UE a AŁiK wymaga **odnowionego zaangażowania dyplomatycznego** na wszystkich szczeblach: między tymi dwoma regionami, z poszczególnymi państwami AŁiK, z subregionami i na forach wielostronnych. **Otwarty i regularny dialog polityczny wysokiego szczebla** ma kluczowe znaczenie, jeżeli chodzi o wytyczenie kierunku i nadanie tempa rozwoju tych stosunków, zrozumienie wzajemnych interesów, uzgodnienie priorytetów i wspólnych działań oraz bieżące reagowanie na wyzwania i różnice w stosunkach łączących oba regiony.

U podstaw stosunków UE–AŁiK leży **wielopoziomowe, elastyczne podejście** uwzględniające różnorodność i zmienną dynamikę tego regionu. UE nadal będzie wspierać integrację regionalną, a jednocześnie zacieśni współpracę z zainteresowanymi państwami w zakresie wspólnych celów. Na szczeblu międzyregionalnym szczególną okazją do ożywienia partnerstwa będzie pierwszy od 2015 r. szczyt UE–Wspólnota Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CEAŁiK), który odbędzie się w lipcu 2023 r.

W ramach dążenia do realizacji tego pozytywnego programu obie strony powinny zobowiązać się do odbywania regularnych posiedzeń na szczeblu szefów państw i rządów, posiedzeń ministrów spraw zagranicznych co drugi rok i w razie potrzeby posiedzeń pozostałych ministrów i urzędników wyższego szczebla. Należy utworzyć stały mechanizm koordynacji między UE a CEAŁiK w celu zapewnienia ciągłości i działań następczych stosownie do rozwoju CEAŁiK w kierunku utworzenia własnych struktur. Celem tego mechanizmu byłoby ustanowienie wspólnej płaszczyzny porozumienia w sprawie całego zakresu kwestii uwzględnionych w programie, reagowanie na zachodzące zmiany i w razie potrzeby propagowanie konkretnych dialogów sektorowych i wspólnych inicjatyw.

Prowadzenie regularnego międzyregionalnego dialogu z CEAŁiK będzie stanowić uzupełnienie **wzmocnionej współpracy z poszczególnymi państwami AŁiK i grupami (sub)regionalnymi**, takimi jak Mercosur, System Integracji Środkowoamerykańskiej (SICA), Wspólnota Andyjska, Sojusz Pacyfiku czy Sojusz na rzecz Rozwoju w Demokracji.

Karaiby będące odrębnym subregionem o własnej specyfice **zasługują, by poświęcić im większą uwagę polityczną i prowadzić zorganizowany dialog**. W tym względzie należy również

---

¹ Dane Eurostatu. Na koniec 2021 r. całkowita wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych UE w regionie AŁiK wynosiła 693 mld EUR.

² A także porozumienia paryskiego, globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku i traktatu o pełnym morzu na rzecz morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową.

wzmocnić współpracę między UE a Organizacją Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS). UE powinna również nadal współpracować z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak ONZ, w tym należąca do ONZ Komisja Gospodarcza ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów, Organizacja Państw Amerykańskich i Iberoamerykański Sekretariat Generalny.

Można również skuteczniej wykorzystywać dwustronne lub regionalne ramy UE obejmujące niemal wszystkie państwa AŁiK. UE wraz ze swoimi partnerami będzie w razie potrzeby nadal udoskonalać obowiązujące umowy o dialogu politycznym, handlu i współpracy. Ważnym krokiem w kierunku umocnienia stosunków UE–AŁiK byłoby zawarcie umowy między UE a Mercosurem. Podstawą stosunków UE–AŁiK pozostanie dwustronna współpraca z poszczególnymi państwami dostosowana do konkretnych interesów i potrzeb. Na korzyść tego partnerstwa działa obecność UE w AŁiK za sprawą czterech regionów najbardziej oddalonych³ oraz krajów i terytoriów zamorskich⁴.

Na **poziomie wielostronnym** dobrze ugruntowaną współpracę między UE a grupą Ameryki Łacińskiej i Karaibów ONZ (GRUAŁiK) można wzmocnić m.in. przez prowadzenie bardziej regularnego dialogu dotyczącego konkretnych zagadnień oraz przez terminowe i stałe zaangażowanie sieci dyplomatycznych UE i AŁiK w stolicach i ośrodkach wielostronnych.

Obszary współpracy obejmują: wdrożenie Agendy 2030 i wywiązanie się z globalnych zobowiązań w obszarze zmiany klimatu i ochrony środowiska, zdrowie na świecie, Globalne porozumienie cyfrowe oraz wsparcie inicjatywy Sekretarza Generalnego ONZ „Nasz wspólny program”. W interesie obu regionów leży ponadto zapewnienie, aby wielostronna struktura miała bardziej reprezentatywny charakter i była lepiej przygotowana na wyzwania XXI w.

UE i AŁiK powinny zacieśnić swoją współpracę na poziomie Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW), G-20, wielostronnych banków rozwoju, takich jak Grupa Banku Światowego i Międzyamerykański Bank Rozwoju (IDB), oraz regionalnych banków rozwoju.

UE i AŁiK są poważnie zainteresowane współpracą na rzecz rozwoju globalnego systemu finansowego lepiej reagującego na potrzeby państw najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu, zwłaszcza w drodze reformy wielostronnych banków rozwoju. Obejmuje to połączenie wysiłków na rzecz zapewnienia pomyślnych wyników szczytu w sprawie nowego globalnego paktu na rzecz finansowania oraz podjęcie odnośnych działań następczych, z uwzględnieniem propozycji takich jak inicjatywa z Bridgetown.

UE i AŁiK powinny kontynuować współpracę na rzecz dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych. W interesie obu regionów leży wdrożenie norm międzynarodowych dotyczących przejrzystości i wymiany informacji, sprawiedliwego opodatkowania oraz minimalnych norm przeciwdziałania erozji bazy podatkowej i przenoszeniu zysków. UE będzie nadal wspierać przystąpienie krajów kandydujących z regionu AŁiK do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)⁵ lub zachęcać je do członkostwa w odpowiednich forach międzynarodowych/wielostronnych.

---

³ Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika, Saint-Martin.

⁴ Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten, Saint-Barthélemy.

⁵ Argentyna, Brazylia i Peru.

Proponowane kluczowe działania:

- zintensyfikowanie dialogu UE–CEAŁiK: organizacja regularnych szczytów – na przemian z posiedzeniami ministrów spraw zagranicznych, oraz ustanowienie stałego mechanizmu koordynacji UE–CEAŁiK;
- zwiększenie zaangażowania dyplomatycznego między UE a regionem Karaibów, w tym ze Wspólnotą Karaibską (CARICOM). Ważnym sygnałem będzie posiedzenie przywódców UE i regionu Karaibów, które ma zostać zorganizowane przy okazji szczytu UE–CEAŁiK w dniach 17–18 lipca 2023 r., uzupełnione o regularne posiedzenia na szczeblu ministrów spraw zagranicznych;
- podpisanie umowy UE–Organizacja Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS) oraz działanie na rzecz ratyfikacji układu o stowarzyszeniu UE–Ameryka Środkowa;
- wznowienie dwustronnych szczytów z Brazylią i Meksykiem będącymi partnerami strategicznymi;
- w stosownych przypadkach modernizacja istniejącej sieci umów o dialogu politycznym i współpracy oraz ustanowienie mechanizmów dwustronnych dialogów politycznych z państwami AŁiK, w których obecnie takie mechanizmy nie funkcjonują;
- umocnienie współpracy w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania między AŁiK i unijnymi regionami najbardziej oddalonymi, a także krajami i terytoriami zamorskimi leżącymi w regionie AŁiK;
- ścisła współpraca z państwami AŁiK w okresie poprzedzającym szczyt w sprawie celów zrównoważonego rozwoju i Szczyt Przyszłości w 2024 r. z myślą o skierowaniu realizacji Agendy 2030 z powrotem na właściwe tory oraz osiągnięciu przełomowego i perspektywicznego paktu na rzecz przyszłości;
- uruchomienie regularnych konsultacji między UE i GRUAŁiK oraz wzmocnienie koordynacji w tym w ramach wspólnych wniosków na forum kluczowych instytucji i organów wielostronnych w celu zbadania możliwości zapewnienia ambitnych wymian i partnerstw w zakresie konkretnych zagadnień;
- umocnienie współpracy na rzecz nowego globalnego paktu finansowego;
- identyfikacja możliwości wsparcia wysoko wykwalifikowanych kandydatów na stanowiska przywódcze na forach wielostronnych z obu regionów.

2. Umocnienie wspólnego programu handlowego UE–AŁiK

Powiązania handlowe i inwestycyjne łączące UE i AŁiK opierają się na **sieci dwustronnych i regionalnych umów handlowych**, dzięki którym odnotowano wzrost dwustronnej wymiany handlowej o 40 % od 2018 r.⁶ Umowy te są głównym motorem wzrostu, jako że zapewniają preferencyjny dostęp i stabilne ramy zrównoważonego handlu.

Zawieranie umów handlowych przyczynia się do ułatwienia wywozu przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), promowania przejrzystości zamówień publicznych, zwiększenia ochrony własności intelektualnej i wspierania inwestycji i innowacji. Za sprawą umów handlowych

⁶ ESTAT COMEXT: Wartość całkowita wymiany handlowej w 2018 r.: 209,44 mld EUR; w 2022 r.: 293,09 mld EUR. Wzrost o 39,9 %.

i powiązanych inwestycji oba regiony mogą przeprowadzić dywersyfikację handlu i tworzyć zrównoważone łańcuchy dostaw, w tym łańcuchy w zakresie czystej energii i surowców krytycznych. Umowy te są katalizatorem zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju, gdyż umożliwiają wyrażenie opinii przez społeczeństwo obywatelskie po obu stronach i stanowią platformę umożliwiającą podniesienie poziomu poszanowania praw człowieka i praw pracowniczych oraz ochrony środowiska i integracji regionalnej.

Zawarcie umowy **UE–Mercosur** ma dla Unii priorytetowe znaczenie. Dzięki tej umowie bowiem doszłoby do zbliżenia tych dwóch regionów w ramach korzystnego dla obu stron partnerstwa umożliwiającego dalszy rozwój, wspieranie miejsc pracy i pobudzenie zrównoważonego rozwoju.

UE i **Chile** wynegocjowały modernizację obecnie obowiązującej umowy, która skutkuje poprawą dostępu do rynku drugiej strony, obejmuje ambitne zobowiązania dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju (w tym w kwestii równości płci i zrównoważonych systemów żywnościowych) oraz ułatwia przejście na korzystanie z energii odnawialnej i zrównoważone wykorzystanie surowców.

UE i **Meksyk** pracują nad modernizacją obowiązującej je obecnie umowy z myślą o umocnieniu i rozszerzeniu łączących je więzów politycznych i gospodarczych. Oprócz wyeliminowania większości utrzymujących się barier w handlu modernizacja ta ma także między innymi skutkować umocnieniem podjętych przez UE i Meksyk zobowiązań do przestrzegania wysokich standardów w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju oraz do poprawy warunków inwestycyjnych.

Po ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie UE umowy z **Ameryką Środkową** i umowy z **Kolumbią, Peru i Ekwadorem** należy rozważyć umocnienie zawartych w tych umowach postanowień dotyczących zrównoważonego rozwoju. Porozumienia te przyczyniły się do zwiększenia stabilności, dywersyfikacji i przewidywalności warunków wymiany handlowej i inwestycji między oboma regionami⁷. Umożliwiły również ustanowienie odpowiednio funkcjonujących struktur dialogu na potrzeby prowadzenia dyskusji i prac w dziedzinie zatrudnienia i środowiska. Ratyfikacja nowego porozumienia UE-OACPS ma również istotne znaczenie jako ramy polityczne umowy o partnerstwie gospodarczym UE–CARIFORUM.

Należy również podejmować stałe działania w celu wykonania tych umów handlowych, aby wykorzystać ich pełny potencjał z korzyścią dla obu regionów. Cel ten wymaga zaangażowania wszystkich odpowiednich podmiotów, w tym przedsiębiorstw niezależnie od ich wielkości i społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki prowadzeniu dialogu na temat strategii na rzecz zielonej transformacji w ramach tych umów powinien zwiększyć się wkład handlu w osiągnięcie celów dotyczących zrównoważoności. Przeprowadzanie co pięć lat stałego wspólnego przeglądu z CARIFORUM będzie skutkowało sformułowaniem operacyjnych wniosków i zaleceń z myślą o poprawie wdrożenia umowy, przyczyni się do pełnego wykonania wszystkich jej głównych postanowień i do pełnego wykorzystania możliwości gospodarczych związanych z umową.

UE nadal będzie współpracować z partnerami z regionu AŁiK, aby wspomóc **tworzenie warunków sprzyjających zrównoważonym inwestycjom**, w tym w ramach strategii Global Gateway i wspierania otwartych, stabilnych i przewidywalnych ram prawnych, usuwania dyskryminacyjnych barier i wprowadzania ułatwień inwestycyjnych.

---

⁷ Zob. strona internetowa DG TRADE, ocena *ex post* umów handlowych: https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en

Umowy handlowe przyczyniają się do stworzenia przejrzystych i stabilnych ram prawnych dla handlu surowcami i inwestycji w surowce między UE a państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów. W oparciu o partnerstwa nawiązywane z poszczególnymi państwami AŁiK UE będzie współpracować z zainteresowanymi partnerami z tego regionu w celu ustanowienia światowego Klubu Surowców Krytycznych, aby wzmocnić zrównoważone łańcuchy dostaw i zdywersyfikować źródła zaopatrzenia, skupiając kraje konsumujące i bogate w zasoby wokół wspólnych wyzwań⁸.

UE i AŁiK mają wspólny interes w zapewnieniu **silnego, opartego na zasadach systemu handlowego i zreformowanej Światowej Organizacji Handlu (WTO)** posiadającej mechanizm rozstrzygania sporów mający zastosowanie do wszystkich jej państw członkowskich, tych większych i tych mniejszych. Oba regiony odgrywają istotną rolę w negocjacjach wielostronnych inicjatyw, takich jak handel elektroniczny. UE będzie propagować i wspierać stosowanie w AŁiK umowy WTO o ułatwieniach inwestycyjnych, której przyjęcie będzie skutkowało dalszym wzrostem inwestycji w AŁiK.

W ramach **programu na rzecz zrównoważonego rozwoju** UE i AŁiK powinny również wspólnie zająć się kwestią skutków przepisów UE, w szczególności przepisów związanych z Europejskim Zielonym Ładem (polityki w zakresie wylesiania, mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ i innych instrumentów sprzyjających zielonej transformacji) oraz przepisów służących zapewnieniu ochrony zdrowia ludzi, zwierząt i roślin. Przedmiotem dyskusji powinno być również wsparcie na rzecz ułatwienia handlu produktami podlegającymi tym przepisom.

Proponowane kluczowe działania:

- finalizacja procedur zmierzających do podpisania zaawansowanej umowy ramowej i umowy przejściowej o wolnym handlu UE–Chile, a następnie ratyfikacja tych umów;
- poczynienie znacznych postępów w kierunku podpisania i ratyfikacji umów między UE a Meksykiem i między UE a Mercosurem;
- ukończenie procesu ratyfikacji przez państwa członkowskie UE umowy z Ameryką Środkową i umowy z Kolumbią, Peru i Ekwadorem i wspólne rozważenie ich ukierunkowanych aktualizacji;
- zapewnienie skutecznego wprowadzenia w życie wszystkich umów handlowych między UE a partnerami z Ameryki Łacińskiej i Karaibów, w tym w drodze pomocy technicznej i zaangażowania przedsiębiorstw;
- ukończenie procesu przeglądu umowy o partnerstwie gospodarczym CARIFORUM-UE w celu identyfikacji operacyjnych narzędzi, wniosków i zaleceń z myślą o poprawie funkcjonowania tej umowy;
- intensyfikacja dialogu na temat polityk na rzecz zielonej transformacji prowadzonych przez UE i AŁiK i wspólne zajęcie się kwestią skutków przepisów UE, w tym zapewnienie wsparcia na rzecz ułatwienia handlu;
- zacieśnienie współpracy między UE a AŁiK na forum WTO, zwłaszcza w zakresie reformy tej organizacji oraz w zakresie negocjacji umów wielostronnych;

⁸ COM(2023) 165 z 16.3.2023: „Bezpieczne i zrównoważone dostawy surowców krytycznych jako wsparcie dwójakiej transformacji”.

- współpraca z zainteresowanymi państwami Ameryki Łacińskiej i Karaibów w zakresie przyszłego Klubu Surowców Krytycznych.

3. Strategia Global Gateway i wspieranie partnerstw na rzecz sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji

Współpraca między UE a regionem AŁiK wymaga **innowacyjnych podejść opartych na równych partnerstwach na wszystkich poziomach**. Region AŁiK składa się głównie z krajów o średnim dochodzie i posiada bogate zasoby naturalne, utrzymują się jednak w nim znaczne nierówności i wyzwania strukturalne⁹ pogłębiane przez współwystępujące kryzysy. Jako główny darczyńca i inwestor w regionie UE może korzystać z szerokiego wachlarza narzędzi politycznych, instrumentów¹⁰ i podejścia „Drużyna Europy” – w ramach którego gromadzi się państwa członkowskie i instytucje finansowe UE w celu zarówno eliminowania wyzwań, jak i wykorzystania możliwości – i współpracować z AŁiK z myślą o osiągnięciu sprawiedliwej i inkluzywnej zielonej i cyfrowej transformacji oraz zrównoważonego rozwoju, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju.

W ramach strategii Global Gateway¹¹ UE może uruchomić **wysokiej jakości inwestycje w celu zaspokojenia potrzeb infrastrukturalnych regionu AŁiK**, wsparcia rozwoju kapitału ludzkiego – w tym wzmocnienia pozycji obywateli, a w szczególności kobiet, młodzieży i osób najbardziej podatnych na zagrożenia – oraz umocnienia sprzyjającego otoczenia biznesowego i regulacyjnego z myślą o zapewnieniu lokalnej wartości dodanej, generowaniu wzrostu i tworzeniu wysokiej jakości miejsc pracy. Strategia Global Gateway stanowi **pozytywną ofertę w zakresie inwestowania w oparciu o wartości** z poszanowaniem wysokich norm międzynarodowych. W ramach tej strategii zaproponowano możliwość podążania wspólną ścieżką ekonomiczną, społeczną i regulacyjną opartą na podejściu zorientowanym na człowieka i zasadach zrównoważoności, otwartości, inkluzywności, odpowiedzialności i przestrzegania praw podstawowych.

Strategia Global Gateway pobudzi inwestycje sektora prywatnego za pomocą konkretnych projektów. Region AŁiK posiada solidną bazę na potrzeby współpracy w ramach tej strategii: dokonano już znacznych inwestycji unijnych, a programy polityczne w obu regionach bazują na wspólnych wartościach. W planie inwestycji w ramach strategii Global Gateway zostaną zatem określone **możliwości inwestycyjne w zakresie sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji** w regionie AŁiK na otwartych i niedyskryminacyjnych warunkach zapewnionych za sprawą umów handlowo-inwestycyjnych.

⁹ W 2022 r. 32,1 % ludności AŁiK (201 mln ludzi) żyło w ubóstwie, a 13,1 % (82 mln) – w skrajnym ubóstwie (co oznacza wzrost liczby osób żyjących w skrajnym ubóstwie o 12 mln w porównaniu z sytuacją sprzed pandemii w 2019 r.).

¹⁰ Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” (ISWMR – „Globalny wymiar Europy”) zapewnia ramy współpracy ze wszystkimi państwami AŁiK na szczeblu regionalnym i subregionalnym na potrzeby wsparcia zielonej transformacji w drodze przewodnich programów współpracy, takich jak EUROCLIMA+, program na rzecz dorzecza Amazonki lub unijny instrument na rzecz budowania odporności regionu Karaibów.

¹¹ JOIN(2021) 30 final z 1.12.2021: „Strategia Global Gateway”.

a. Współpraca na rzecz sprawiedliwej zielonej transformacji

Kryzys klimatyczny stanowi egzystencjalne wyzwanie dla ludzkości. UE i AŁiK mogą wnieść istotny wkład w światową współpracę na rzecz wyeliminowania tego wyzwania.

Region AŁiK posiada **jedyny w swoim rodzaju potencjał** pod względem bioróżnorodności, zasobów naturalnych, zrównoważonej energii odnawialnej, produkcji rolnej i strategicznych surowców krytycznych. Odpowiada on za 50 % bioróżnorodności na naszej planecie o podstawowym znaczeniu dla równowagi ekologicznej, szczególnie na obszarze Amazonii¹². Region ten ma kluczowe znaczenie w kontekście osiągnięcia globalnych celów klimatycznych i środowiskowych, w tym wykonania porozumienia paryskiego, globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku, traktatu o pełnym morzu na rzecz morskiej różnorodności biologicznej na obszarach znajdujących się poza jurysdykcją krajową (BBNJ) i rezolucji dotyczącej globalnego porozumienia w sprawie zanieczyszczenia plastikiem.

Istnieją znaczące możliwości współpracy na rzecz **osiągnięcia neutralnych dla klimatu, czystych i przyjaznych dla środowiska gospodarek**. Oba regiony dążą do ochrony bioróżnorodności, wstrzymania wylesiania, propagowania gospodarek o bardziej zamkniętym obiegu, udoskonalenia gospodarowania odpadami i gospodarki wodnej, zwiększenia produktywności zasobów, rozwiązania problemu zanieczyszczenia¹³ oraz inwestowania w odporność na zmianę klimatu.

Aby osiągnąć te cele, UE i AŁiK powinny wzmocnić swoje partnerstwo dotyczące **zielonej transformacji**, w tym przez dokonywanie inwestycji w ramach strategii Global Gateway, pogłębienie dialogu i zacieśnienie współpracy w zakresie strategii i ram regulacyjnych, a także wykonanie umów handlowych i rozwijanie stosunków z organizacjami regionalnymi¹⁴. UE będzie współpracować z partnerami z Ameryki Łacińskiej i Karaibów w zakresie wpływu unijnych przepisów i instrumentów wdrażających Europejski Zielony Ład.

W sektorze **energii** udział energii ze źródeł odnawialnych w łącznym koszyku wytwarzania energii elektrycznej AŁiK jest największy na świecie i w 2021 r. wyniósł 61 %¹⁵. Dostępnych jest szereg możliwości podjęcia wspólnych działań w celu zmniejszenia uzależnienia od paliw kopalnych przez upowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii¹⁶ i poprawę efektywności energetycznej (co obejmuje oszczędność energii). Co więcej, inwestycje w ramach strategii Global Gateway przyczyniają się do zapewnienia bezpiecznych dostaw czystej i dostępnej energii. Istnieje duży potencjał w zakresie wspólnych inwestycji w elektromobilność, rozwoju bezpiecznej i zrównoważonej sieci połączeń lotniczych oraz modernizacji systemów i infrastruktury transportu publicznego, co pozwoli zwiększyć ich efektywność energetyczną i innowacyjność.

UE i region AŁiK w dalszym ciągu zacieśniają ponadto współpracę w zakresie energii i powiązanych z nią kwestii zarówno w ramach kontaktów dwustronnych, jak i na forach

¹² UNEP (2016) Biodiversity in Latin America and the Caribbean [Bioróżnorodność w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach].

¹³ Na przykład Brazylia ponownie uruchamia Fundusz na rzecz Amazonii w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, ochrony lasów i praw człowieka.

¹⁴ W tym z Organizacją Traktatu Współpracy Amazońskiej.

¹⁵ OECD/ECAŁiK/Komisja Europejska/CAF (2022 r.), „Latin American Economic Outlook 2022: Towards a green and just transition” [„Prognoza gospodarcza dla Ameryki Łacińskiej: w kierunku zielonej i sprawiedliwej transformacji”].

¹⁶ W tym przez zwiększenie wykorzystania energii wodnej, wiatrowej i słonecznej, które również wiążą się z możliwościami produkcji wodoru odnawialnego jako nośnika energii.

wielostronnych¹⁷, m.in. za pośrednictwem protokołów ustaleń dotyczących zielonej transformacji w tym wodoru¹⁸.

Ze względu na narażenie wielu państw AŁiK na zagrożenia wynikające ze zmiany klimatu UE nadal będzie wspierać skuteczne krajowe strategie na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapewni społecznościom wsparcie na szczeblu międzyregionalnym w celu zapewnienia ochrony przed szkodami związanymi z zagrożeniami naturalnymi. Wykorzysta przy tym istniejące inicjatywy¹⁹. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego wspierania programów **gotowości na wypadek klęsk żywiołowych**, a także do zacieśnienia ogólnej współpracy w obszarze zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i wymiany najlepszych praktyk.

Ścisła współpraca z AŁiK w zakresie skutecznego stosowania **Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza** oraz umów wykonawczych do tej konwencji stworzyłaby warunki sprzyjające zrównoważonemu zarządzaniu oceanami, w tym opracowaniu reprezentatywnego systemu chronionych obszarów morskich w Antarktyce, wykonaniu BBNJ oraz poprawie bezpieczeństwa żeglugi. Potrzebna jest też wzmocniona współpraca w zakresie zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów, a także w ramach organizacji regionalnych i wielostronnych związanych z oceanami, w tym w zakresie rybołówstwa, oraz na potrzeby wspierania rozwoju wiedzy naukowej i doradztwa naukowego.

Region AŁiK opracowuje ramy **systematyki zrównoważonego finansowania**, co ma zasadnicze znaczenie w kontekście wspierania działań na rzecz regionalnej i globalnej interoperacyjności oraz przyciągnięcia międzynarodowych inwestorów, podobnie jak opracowanie wiarygodnych ram zielonych obligacji.

Wspieranie polityki na rzecz **dekarbonizacji** na świecie, w szczególności wśród krajów emitujących znaczne ilości gazów cieplarnianych, ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia globalnej neutralności klimatycznej do 2050 r. UE od dawna wspiera polityki wprowadzania opłat za emisję gazów cieplarnianych. W oparciu o profil emisji AŁiK wyraźnie widać, że region ten dąży do wspólnego skupienia się na środkach łagodzących w dziedzinie rolnictwa, transportu, leśnictwa i energii.

Przewiduje się, że wraz z przyspieszeniem transformacji w kierunku zielonej gospodarki nastąpi gwałtowny wzrost zapotrzebowania na **surowce krytyczne**. Długoterminowy dostęp do bezpiecznych i trwałych dostaw staje się nowym wspólnym wyzwaniem dla społeczności międzynarodowej. Region AŁiK posiada bogactwo surowców krytycznych i odegra główną rolę w zapewnieniu terminowej transformacji skutkującej poprawą jego zdolności w zakresie produkcji i wywozu i wniesieniem wartości dodanej do zasobów naturalnych za sprawą innowacji i technologii²⁰ oraz wysokich norm środowiskowych, społecznych i w zakresie zarządzania.

Oba regiony skorzystają na ściślejszej współpracy, dialogu, dywersyfikacji i inwestycjach służących sprostaniu rosnącemu zapotrzebowaniu, zapewnieniu niezawodnego dostępu do zasobów,

---

¹⁷ M.in. OLADE (Latynoamerykańska Organizacja ds. Energii).

¹⁸ Chodzi tu o promowanie rozwoju opartych na zasadach, przejrzystych i wolnych od zakłóceń światowych rynków wodoru, u podstaw których leżą wiarygodne normy międzynarodowe i systemy certyfikacji, w tym z wykorzystaniem Europejskiego Banku Wodoru.

¹⁹ Takie jak program ograniczenia ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w regionie Karaibów i dialog UE–AŁiK na temat zarządzania pożarami roślinności.

²⁰ Na przykład na terenie Argentyny, Boliwii i Chile znajduje się 60 % zidentyfikowanych zasobów litu.

rozwojowi i zwiększeniu odporności łańcuchów wartości oraz zapewnieniu wyższych norm środowiskowych i standardów społecznych. Zgodnie z komunikatem z 2023 r. w sprawie surowców krytycznych²¹ UE będzie zawierać partnerstwa strategiczne przynoszące obopólne korzyści z myślą o promowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego państw AŁiK i wsparciu tworzenia łańcucha wartości.

Państwa UE i AŁiK powinny współpracować na zasadzie dwustronnej i wielostronnej z myślą o pełnym i sprawnym wdrożeniu porozumienia paryskiego, globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku oraz traktatu BBNJ.

Proponowane kluczowe działania, w tym w ramach strategii Global Gateway:

- wspólne dążenie, jako element planu inwestycji w ramach strategii Global Gateway, do realizacji projektów na rzecz zielonych inwestycji²² oraz zacieśnienie współpracy w drodze regionalnych inicjatyw „Drużyny Europy”²³;
- intensyfikacja zwalczania utraty zasobów leśnych i różnorodności biologicznej oraz degradacji lasów, w szczególności w Amazonii i na obszarze pięciu wielkich lasów w Mezoameryce, w ramach specjalnych inicjatyw „Drużyny Europy”;
- zawarcie protokołów ustaleń w sprawie energii i rozważenie korzystnych dla obu stron partnerstw, jak przewidziano w nowej unijnej strategii na rzecz surowców krytycznych;
- umocnienie dialogu w ramach regularnych międzyregionalnych ministerialnych spotkań i dialogów na temat środowiska i zmiany klimatu; przeanalizowanie możliwości ustanowienia dialogu na temat transformacji energetycznej i rozwój dwustronnych dialogów na temat klimatu, środowiska i energii;
- zacieśnienie współpracy na rzecz osiągnięcia ambitnych wyników na przyszłych Konferencjach Stron, w szczególności Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i Konwencji o różnorodności biologicznej;
- propagowanie rozwoju interoperacyjnych ram zrównoważonego finansowania, w tym systematyki, i rozwoju rynków zielonych obligacji w celu przyciągnięcia inwestorów i wsparcia procesu przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną;
- zacieśnienie współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym²⁴ na odpowiednich forach, takich jak grupa G-20 i Organizacja ONZ ds. Ochrony Środowiska;
- promowanie wymiany informacji i działań dotyczących zielonej transformacji energetycznej, w tym wykorzystania wodoru odnawialnego;
- zawarcie protokołów ustaleń dotyczących współpracy w zakresie gotowości na wypadek klęsk żywiołowych i zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi między UE a właściwymi organami państw AŁiK²⁵;

²¹ COM(2023) 165 z 16.3.2023: „Bezpieczne i zrównoważone dostawy surowców krytycznych jako wsparcie dwojakiej transformacji”.

²² M.in. projektów dotyczących produkcji wodoru odnawialnego w Chile, Argentynie i Urugwaju oraz zrównoważonej mobilności miejskiej w Republice Dominikańskiej.

²³ M.in. inicjatywy „Drużyny Europy” na rzecz zielonej transformacji.

²⁴ M.in. w ramach koalicji Ameryki Łacińskiej i Karaibów na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym i globalnego sojuszu na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywnego gospodarowania zasobami.

²⁵ W tym Centrum Koordynacji ds. Zapobiegania Klęskom Żywiołowymi w Ameryce Środkowej (CEPREDENAC), Karaibską Agencją ds. Zarządzania Kryzysowego (CDEMA), Andyjski Komitet ds. Zapobiegania Klęskom

- intensyfikacja działań związanych z transformacją cyfrową i współpracą w zakresie systemów wczesnego ostrzegania i monitorowania degradacji lasów/wylesiania i pożarów roślinności²⁶.

b. Partnerska współpraca na rzecz osiągnięcia inkluzywnej, skoncentrowanej na człowieku transformacji cyfrowej

UE i AŁiK mają wspólny interes w prowadzeniu polityki cyfrowej, która **umożliwi obywatelom i przedsiębiorstwom** wykorzystanie szans wynikających z ukierunkowanej na człowieka, zrównoważonej i bardziej dostatniej cyfrowej przyszłości. Zgodnie z celem unijnego cyfrowego kompasu²⁷ polegającym na tworzeniu międzynarodowych partnerstw cyfrowych w marcu 2023 r. uruchomiono **sojusz cyfrowy UE–AŁiK** jako nieformalne ramy oparte na wspólnych wartościach i zasadach²⁸ służące do rozwijania dialogu i współpracy międzyregionalnej w zakresie całego spektrum kwestii cyfrowych. Sojusz bazuje na projektach przewodnich zrealizowanych w ramach podejścia „Drużyna Europy”²⁹ i stanowi uzupełnienie dialogów na temat polityki cyfrowej prowadzonych z poszczególnymi państwami.

Transformacja cyfrowa i łączność w tym regionie stanowią poważne wyzwania. W ramach strategii Global Gateway sojusz będzie wspierał inwestycje w rozwój bezpiecznej i odpornej infrastruktury cyfrowej oraz wspierał partnerów w usuwaniu podziałów cyfrowych, m.in. przez świadczenie usług publicznych takich jak edukacja i opieka zdrowotna. Istotne znaczenie dla osiągnięcia tego celu będzie miało zwiększenie zaangażowania europejskich instytucji finansowych, w szczególności Europejskiego Banku Inwestycyjnego, w kwestie łączności cyfrowej.

W kontekście osiągnięcia większego poziomu kompatybilności cyfrowej istotne znaczenie ma **dialog w sprawie regulacji**. Oba regiony będą prowadzić współpracę na poziomie regionalnym i dwustronnym w poszczególnych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w kwestii bezpiecznego wprowadzania sieci 5G, regulacji rynków i usług cyfrowych, sztucznej inteligencji (AI) dla dobra publicznego, obliczeń wielkiej skali, zarządzania danymi i cyberbezpieczeństwa.

Kolejnym obszarem, w którym osiągnięcie zbieżności może przynieść korzyści obu regionom, jest propagowanie swobodnych i bezpiecznych **przepływów danych**. Obejmuje to aktywną współpracę z partnerami w celu stwierdzenia odpowiedniego stopnia ochrony, co ma już miejsce w przypadku niektórych państw AŁiK. Takie uzgodnienia mogą przyczynić się do zwiększenia korzyści wynikających z umów handlowych i wzmożenia współpracy w pozostałych obszarach, takich jak na przykład współpraca naukowa lub współpraca organów ścigania. Szereg partnerów z tego regionu przyjął lub wdraża nowoczesne przepisy o ochronie danych, z czym wiążą się nowe możliwości w zakresie ułatwiania przepływu danych. Oba regiony powinny zintensyfikować dialog w ramach organizacji i sieci regionalnych, które odgrywają coraz większą rolę w kształtowaniu wspólnych standardów ochrony danych.

Żywiolowym i Pomocy w Klęskach Żywiolowych (CAPRADE) oraz posiedzenie ministrów i wysokich organów ds. zintegrowanego zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi (RMAGIR).

²⁶ M.in. w ramach inicjatywy „Drużyny Europy” na rzecz dorzecza Amazonki.

²⁷ COM(2021)118 final z 9.3.2021: „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”.

²⁸ Odzwierciedlonych w Iberoamerykańskiej karcie praw i zasad cyfrowych, w której zapisano wartości w dużej mierze zbieżne z zapisami Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie.

²⁹ Ustanowienie międzyregionalnego dialogu na temat polityki cyfrowej, rozszerzenie programu BELLA (BELLA II), wdrożenie regionalnej strategii programu Copernicus oraz cyfrowy akcelerator UE–AŁiK na rzecz propagowania przedsiębiorczości i innowacyjności.

UE i AŁiK powinny połączyć siły i wspólnie promować swoją wizję transformacji cyfrowej na **forach wielostronnych**³⁰, szczególnie w oparciu o Europejską deklarację praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie³¹, agendę cyfrową eAŁiK na 2024 r.³² i deklarację dotyczącą przyszłości internetu³³. Transformację cyfrową należy również wykorzystać do poprawy umiejętności cyfrowych, zwłaszcza młodzieży i dzieci.

Kolejną dziedziną oferującą możliwości współpracy jest **przestrzeń kosmiczna**. Dane, usługi i zastosowania oparte na technologii kosmicznej mogą mieć pozytywny wpływ na osiągnięcie celów związanych z zieloną i cyfrową transformacją i trwałym wzrostem gospodarczym. W 2021 r. CEALiK uzgodniła utworzenie Agencji Kosmicznej Ameryki Łacińskiej i Karaibów (ALCE), która mogłaby korzystać z unijnej wiedzy specjalistycznej w zakresie wielonarodowego zarządzania przestrzenią kosmiczną. Podjęto już współpracę w kontekście unijnego programu obserwacji i monitorowania Ziemi Copernicus, istnieją przy tym możliwości jeszcze szerszej współpracy w ramach tego programu oraz w ramach europejskiego programu nawigacji satelitarnej Galileo. Oba regiony powinny umacniać prowadzoną obecnie współpracę w zakresie rozwoju systemów informacyjnych wspierających oparte na dowodach strategię i działania adaptacyjne, w tym w zakresie zarządzania klęskami żywiołowymi.

Proponowane kluczowe działania, w tym w ramach strategii Global Gateway:

- wspólne rozwijanie, jako elementu programu inwestycji w ramach strategii Global Gateway, projektów inwestycyjnych na potrzeby transformacji cyfrowej sprzyjającej włączeniu społecznemu³⁴;
- opracowanie wspólnych działań³⁵ w ramach sojuszu cyfrowego UE–AŁiK, wzmocnienie regionalnych i dwustronnych dialogów na temat polityki cyfrowej oraz promowanie zbieżności przepisów;
- przyspieszenie rozbudowy sieci światłowodowej BELLA (BELLA II), aby objąć nią Amerykę Środkową i Karaiby³⁶;
- realizacja regionalnej strategii programu Copernicus, w tym dwóch centrów danych w Panamie i w Chile;
- zbadanie możliwości przyjęcia nowych decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do państw AŁiK oraz innych uzgodnień w celu zapewnienia swobodnej i bezpiecznej wymiany danych osobowych;
- promowanie kontaktów i wsparcia między UE a ALCE umożliwiających współpracę dotyczącą przestrzeni kosmicznej i przyczyniających się do pokojowego i zrównoważonego wykorzystania tej przestrzeni.

³⁰ W tym w kontekście wspólnego oświadczenia WTO w sprawie handlu elektronicznego.

³¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)&from=PL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01)&from=PL)

³² <https://www.cepal.org/en/projects/digital-agenda-latin-america-and-caribbean-elac2024>

³³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/pl/library/declaration-future-internet>

³⁴ Takich jak pakiet dotyczący gospodarki cyfrowej, wspierający proces pokojowy w Kolumbii, wdrożenie sieci 5G w Republice Dominikańskiej, łączność w brazylijskiej części Amazonii oraz inicjatywy w zakresie łączności cyfrowej na Jamajce i w Kostaryce.

³⁵ W tym rozszerzenie programu BELLA i jego przypadków użycia oraz wprowadzenie regionalnej strategii programu Copernicus.

³⁶ W pierwszej fazie programu BELLA powstało bezpośrednie połączenie światłowodowe między Europą a Brazylią, Argentyną, Chile, Ekwadorem i Panamą. Celem BELLA II jest rozszerzenie tego połączenia na Peru, Kostarykę, Gwatemalę, Salwador, Honduras, Republikę Dominikańską oraz Trynidad i Tobago.

c. Propagowanie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego rozwojowi społecznemu

Obywatele po obu stronach Atlantyku pragną żyć w **inkluzywnych i zamożnych społecznościach**, w których nikogo nie pozostawia się samemu sobie. Wskutek pandemii COVID-19 i rosyjskiej agresji na Ukrainę doszło do pogłębienia istniejących problemów i nierówności strukturalnych, co spowodowało wzrost poziomów ubóstwa, zadłużenia i braku bezpieczeństwa żywnościowego³⁷.

W interesie obu regionów leży intensyfikacja wspólnych działań w kierunku **solidnej i trwałej odbudowy** sprzyjającej równości i włączeniu społecznemu. UE i AŁiK powinny zintensyfikować współpracę, aby wyeliminować utrzymujące się wyzwania makroekonomiczne, zapewnić dywersyfikację i modernizację gospodarek oraz zwiększyć ich odporność na przyszłe wstrząsy.

UE może przyczynić się do osiągnięcia przez AŁiK **dywersyfikacji** w kierunku sektorów o wyższej wartości dodanej, z wykorzystaniem potencjału nowych gospodarek – zielonej, niebieskiej, kreatywnej i cyfrowej. Intensyfikacja dialogu merytorycznego, wzmocnienie programu handlowego UE–AŁiK i strategia Global Gateway mogą przyczynić się do zwiększenia skali zrównoważonych międzyregionalnych inwestycji i odpornych łańcuchów dostaw z korzyścią dla obywateli. Ważnymi celami są: zwiększenie produktywności, innowacyjności i liczby nowych miejsc pracy, w szczególności w przypadku MŚP w regionie AŁiK, oraz propagowanie strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji i innowacyjności, przejście na zrównoważone systemy produkcji i konsumpcji o obiegu zamkniętym, a także rozwój zrównoważonych łańcuchów wartości niepowodujących wylesiania.

Na przestrzeni ostatnich lat region AŁiK wyraźnie zaznaczył swoją obecność w krajobrazie innowacji, powiększa się też liczba przedsiębiorstw z Ameryki Łacińskiej, którym udało się uzyskać wartość rynkową ponad 1 mld dolarów³⁸. Istotną rolę mają do odegrania instytucje szkolnictwa wyższego, zwłaszcza we wspieraniu innowacji i przedsiębiorczości w swoim otoczeniu w drodze rozwoju kontaktów z lokalnymi przedsiębiorcami, MŚP, instytucjami badawczymi i społeczeństwem obywatelskim.

Zgodnie z komunikatem w sprawie globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji³⁹ zwiększenie współpracy w obszarze **badań naukowych i innowacji**, w tym przez pełne wykorzystanie możliwości wynikających z programu „Horyzont Europa”⁴⁰, ma podstawowe znaczenie z punktu widzenia opracowania i wprowadzenia rozwiązań, których wymaga przeprowadzenie sprawiedliwej dwójakiej transformacji. Strategiczny plan działania UE–CEAŁiK w zakresie nauki, technologii i innowacji⁴¹ stanowi ramy na rzecz zwiększenia mobilności

³⁷ Według ECAŁiK (2021, 2022) AŁiK jest regionem o największym zadłużeniu zewnętrznym w stosunku do PKB (56,3 %) i najwyższych kosztach obsługi zadłużenia zewnętrznego w stosunku do poziomu wywozu i wzrostu (59 %). W 2020 r. wskaźnik niedożywienia osiągnął 9,1 %, przy czym takiego poziomu nie odnotowano w tym regionie od 2005 r.

³⁸ <https://www.bbva.com/en/latin-americas-roadmap-to-innovation-the-most-enterprising-cities>

³⁹ COM(2021)252 final, 18.5.2021: „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji – strategia Europy na rzecz współpracy międzynarodowej w zmieniającym się świecie”.

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

⁴¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-07/eu-celac_strategic-roadmap-2021-2023.pdf; plan zostanie poddany przeglądowi i zaktualizowany przez urzędników wyższego szczebla w 2024 r.

naukowców i współpracy w obszarach takich jak badania, gospodarka o obiegu zamkniętym, czysta energia, infrastruktura badawcza, różnorodność biologiczna oraz dostęp do szczepionek i leków⁴².

Zwiększenie **rozwoju społecznego** stanowi wspólny priorytet. Należy przyspieszyć wspólne prace w zakresie propagowania spójności społecznej i eliminowania nierówności ze szczególnym uwzględnieniem upodmiotowienia ekonomicznego i włączenia kobiet, młodzieży, ludności rdzennej, osób LGBTIQ+ i osób z niepełnosprawnościami. Podstawowe znaczenie w kontekście oferowania szans dla wszystkich będzie miała współpraca służąca zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości edukacji wszystkim dzieciom i osobom młodym, a także szkolenia zawodowe i rozwój umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Oba regiony powinny priorytetowo traktować kwestie **społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw** i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej. UE i jej państwa członkowskie mogą dzielić się doświadczeniem w umacnianiu systemów ochrony socjalnej i propagowaniu skutecznego dialogu społecznego i trójstronnego. UE będzie nadal współpracować z partnerami z regionu AŁiK w celu wykorzystania umów handlowych jako instrumentów służących osiągnięciu zrównoważonego rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Na znaczeniu zyskały wspólne dążenia w kierunku opracowania działań w ramach podejścia „Jedno Zdrowie” i zwiększenia **bezpieczeństwa zdrowotnego**, zgodnie z nową unijną strategią w dziedzinie zdrowia na świecie⁴³. Na przykład partnerstwo UE–AŁiK dla produkcji szczepionek, leków i produktów technologii medycznych oraz wzmocnienia odporności systemów opieki zdrowotnej w Ameryce Łacińskiej⁴⁴ uzupełnia i wspiera działania regionalne, w szczególności plan CEALiK dotyczący samowystarczalności w kwestiach zdrowotnych⁴⁵.

Jako główni producenci żywności oba regiony są wspólnie odpowiedzialne za **globalne bezpieczeństwo żywnościowe**⁴⁶. Aby ograniczyć narażenie systemów produkcji na skutki zmiany klimatu i innych wstrząsów oraz zminimalizować niekorzystny wpływ na ekosystemy naszej planety, oba regiony powinny zintensyfikować współpracę w zakresie zrównoważonych systemów żywnościowych, w tym w zakresie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, wykorzystania pestycydów, zdrowia gleby, emisji związanych z hodowlą zwierząt, systemu rolno-leśnego i odpadów żywnościowych.

Proponowane kluczowe działania, w tym w ramach strategii Global Gateway:

- wspólne rozwijanie, jako elementu programu inwestycji w ramach strategii Global Gateway, projektów inwestycyjnych na potrzeby trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego rozwojowi społecznemu⁴⁷;

⁴² COM(2021)252 final, 18.5.2021: „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji – strategia Europy na rzecz współpracy międzynarodowej w zmieniającym się świecie”.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_22_7153

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_22_3890

⁴⁵ <https://www.cepal.org/en/publications/47253-plan-self-sufficiency-health-matters-latin-america-and-caribbean-lines-action-and>

⁴⁶ Region AŁiK odpowiada za 14 % światowej produkcji żywności i 45 % międzynarodowego handlu produktami rolno-spożywczymi netto. Systemy rolno-spożywcze w AŁiK odpowiadają za blisko połowę całkowitego zatrudnienia i 30–40 % PKB (FAC, 2021).

⁴⁷ W tym projektów na rzecz odporności systemu opieki zdrowotnej na Barbados i w Meksyku oraz zapewnienia dostępu do wody i warunków sanitarnych w Ekwadorze i Gwatemali.

- uruchomienie regionalnej inicjatywy „Drużyny Europy” dotyczącej społeczeństw integracyjnych, w tym nowego udoskonalonego programu EUROsociAL obejmującego również edukację, a także krajowych inicjatyw „Drużyny Europy” dotyczących włączenia społecznego ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodzieży;
- pobudzenie wykorzystania Erasmus+ na rzecz współpracy akademickiej UE–AŁiK w zakresie szkolnictwa wyższego i szkolenia zawodowego oraz SOCIEUX+ w zakresie ochrony socjalnej, praw pracowniczych i zatrudnienia;
- wspólny rozwój dalszych działań w ramach partnerstwa UE–AŁiK w dziedzinie zdrowia, w tym wsparcie dokonywanych w ramach strategii Global Gateway inwestycji m.in. w produkcję szczepionek i leków, e-zdrowie, technologie medyczne i umocnienie systemu opieki zdrowotnej;
- zwiększenie udziału AŁiK w programie „Horyzont Europa” oraz podjęcie prac na rzecz posiedzenia ministerialnego UE–AŁiK poświęconego badaniom i innowacjom;
- intensyfikacja wymiany informacji w zakresie zmian makroekonomicznych i odpowiednich strategii politycznych służących zapewnieniu silnego, trwałego i zrównoważonego światowego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- zacieśnienie współpracy w zakresie strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji i innowacji dostosowanych do poszczególnych obszarów.

4. Partnerska współpraca na rzecz wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa obywateli i zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

UE i AŁiK stoją w obliczu wspólnych wyzwań związanych z **bezpieczeństwem i wymiarem sprawiedliwości**, które to wyzwania wymagają zacieśnienia międzyregionalnego partnerstwa i współpracy na wszystkich szczeblach. Bezpieczeństwo jest jednym z głównych problemów obywateli regionu AŁiK. Przestępczość zorganizowana, w tym handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, nielegalny obrót narkotykami i bronią, nielegalny handel dziką fauną i florą oraz drewnem, a także korupcja, przestępstwa finansowe, przestępczość środowiskowa i cyberprzestępczość nadal zagrażają ludziom, społeczeństwom i gospodarkom.

Państwa AŁiK zmieniają sposób postępowania w związku z wyzwaniami w zakresie bezpieczeństwa i coraz bardziej skupiają się na podejściu prewencyjnym, w tym reformie policji i sądownictwa, społecznej kontroli przestępczości, współpracy policji ze społecznością lokalną oraz ograniczaniu przemocy wśród młodzieży i przemocy ze względu na płeć. Jest to zgodne z pojęciem bezpieczeństwa ludzkiego i unijnym podejściem do bezpieczeństwa obywateli. Istnieje możliwość podjęcia współpracy UE–AŁiK łączącej w sobie zwalczanie przestępczości i działania prewencyjne polegające na eliminacji przyczyn przestępczości.

Istniejące już międzyregionalne inicjatywy i programy polityczne stanowią solidną podstawę umożliwiającą prowadzenie współpracy w zakresie zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej przez rozwijanie kontaktów między instytucjami wymiaru sprawiedliwości i instytucjami bezpieczeństwa w oparciu o praworządność i wysoki poziom ochrony praw podstawowych w tym ochrony danych. Rozwinięcie programów i inicjatyw „Drużyny Europy” w znacznym stopniu przyczyni się do uruchomienia współpracy UE–AŁiK w tym obszarze dzięki budowaniu zdolności instytucjonalnych i propagowaniu wspólnych norm. Kolejnym krytycznym

elementem wspólnego programu na rzecz sprawiedliwości i bezpieczeństwa będzie zawarcie umów i porozumień z państwami AŁiK w sprawie współpracy z Eurojustem i Europolem⁴⁸.

UE powinna również zacieśnić **współpracę z organizacjami regionalnymi**, takimi jak Ameripol, które odgrywają coraz większą rolę w ustanawianiu wspólnych zasad i podejść. Oba regiony powinny propagować ratyfikację i wykonanie odpowiednich konwencji międzynarodowych w celu ułatwienia międzynarodowej współpracy organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania.

Proponowane kluczowe działania:

- wzmocnienie partnerstwa UE–AŁiK na rzecz sprawiedliwości i bezpieczeństwa w oparciu o programy⁴⁹ i regionalną inicjatywę „Drużyna Europy”;
- wspieranie dalszego budowania zdolności i współpracy z Komitetem Bezpieczeństwa Wewnętrznego Ameryki Łacińskiej (CLASI) i Wspólnotą Sił Policyjnych Kontynentów Amerykańskich (Ameripol);
- dalszy rozwój bliskiej współpracy w zakresie polityki antynarkotykowej między oboma regionami i intensyfikacja działań w celu rozwiązania problemu popytu na środki odurzające i ograniczenia ich dostaw, w tym w ramach mechanizmu koordynacji i współpracy UE–CEAŁiK w zakresie narkotyków i zwiększenia odporności centrów logistycznych;
- zintensyfikowanie wysiłków na rzecz zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz na rzecz ochrony i wspierania jego ofiar;
- intensyfikacja współpracy między biurami ds. odzyskiwania mienia i jednostkami analityki finansowej przez ułatwienie wymiany informacji;
- zawarcie kolejnych umów międzynarodowych i porozumień roboczych z Europolem i Eurojustem;
- zacieśnienie współpracy w zakresie wymiany specjalistycznych informacji na temat cyberbezpieczeństwa i cyberprzestępczości z myślą o wsparciu państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów, w tym za pośrednictwem regionalnego Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa AŁiK4 w Republice Dominikańskiej.

5. Współpraca na rzecz propagowania pokoju i bezpieczeństwa, demokracji, praworządności, praw człowieka i pomocy humanitarnej

Demokracja i prawa człowieka leżą u podstaw partnerstwa UE oraz Ameryki Łacińskiej i Karaibów. UE współpracuje z AŁiK w zakresie ochrony i promowania praw człowieka, zarówno obywatelskich i politycznych, jak i gospodarczych, społecznych i kulturalnych, w drodze wielu różnych mechanizmów, w tym dialogów dwustronnych, edukacji i budowania zdolności na rzecz społeczeństwa obywatelskiego⁵⁰. Oba regiony zobowiązały się do umocnienia wielostronnego systemu praw człowieka i do współpracy na szczeblu regionalnym.

⁴⁸ Rada wydała upoważnienie do podjęcia rokowań w sprawie umów o współpracy między Eurojustem a Argentyną, Brazylią i Kolumbią. Zezwoliła też na rokowania w sprawie umów o współpracy między Europolem a Boliwią, Brazylią, Ekwadorem, Meksykiem i Peru.

⁴⁹ W szczególności EI PAcCTO 2.0, COPOLAD, EUROFRONT i program zwalczania nielegalnych przepływów na świecie.

⁵⁰ Na przykład za pośrednictwem Global Campus of Human Rights i ośrodka tej organizacji w Argentynie.

UE i AŁiK powinny zintensyfikować dialog i współpracę w zakresie zwalczania dyskryminacji, propagowania równouprawnienia płci i przestrzegania praw dziecka i osób wymagających szczególnego traktowania, mniejszości, ludności rdzennej, osób LGBTIQ+, osób z niepełnosprawnościami, migrantów i uchodźców, a także osób poszkodowanych w wyniku konfliktu i przemocy.

Więcej uwagi należy poświęcić kwestii zapewnienia ochrony dziennikarzy i obrońców praw człowieka, a także wyeliminowania nowych wyzwań stwarzanych przez technologie cyfrowe, m.in. drodze rozwoju umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów. W niektórych częściach tego regionu szczególne niebezpieczeństwo grozi obrońcom środowiska. UE i AŁiK podzielają wizję pełnienia przez kobiety równoprawnej roli w społeczeństwie i powinny wspólnie dążyć do promowania tej roli i wyeliminowania przemocy ze względu na płeć.

Wspólnym zadaniem o krytycznym znaczeniu będzie wzmocnienie demokracji, w tym odpowiedzialności, odporności procesów wyborczych, poszanowania praworządności i niezależności sądownictwa, oraz budowanie odporności na dezinformację i pojawiające się zagrożenia hybrydowe, a także większy udział młodzieży i kobiet oraz zapewnienie istotnej przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego. UE i AŁiK powinny omówić te kwestie, a także najlepsze praktyki w zakresie na przykład praw ofiar, świadków i osób pozbawionych wolności. Unijne misje obserwacji wyborów i ich zalecenia stanowią kluczowe narzędzia wspierające budowanie zdolności niezależnych instytucji rządowych⁵¹. UE będzie nadal współpracować z państwami AŁiK w zakresie propagowania powszechności statutu rzymskiego i wspierania Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK).

Unijna pomoc ratująca życie może przyczynić się do zwiększenia odporności społeczeństw w regionie AŁiK. UE będzie nadal współpracować z głównymi podmiotami w regionie AŁiK w zakresie realizacji programów **pomocy humanitarnej i reagowania kryzysowego**, w tym w drodze współpracy w zakresie ochrony ludności. Głównymi obszarami prac pozostają zdrowie, ochrona, edukacja w sytuacjach nadzwyczajnych oraz bezpieczeństwo żywnościowe. UE nadal będzie zapewniać wsparcie i prowadzić działania promocyjne w związku z kryzysami humanitarnymi mającymi wpływ na region AŁiK, w tym przez współorganizację konferencji darczyńców i konferencji w sprawie solidarności.

W ramach poszczególnych instrumentów na rzecz pokoju, stabilności i bezpieczeństwa UE będzie kontynuować swój wkład w przyjmowanie pokojowych i demokratycznych rozwiązań, w tym w ramach procesu pokojowego w Kolumbii, międzynarodowej grupy kontaktowej ds. Wenezueli, mediacji w Boliwii i działań podejmowanych w związku z kryzysem na Haiti.

UE i AŁiK powinny również podjąć partnerską współpracę w zakresie **propagowania pokoju i bezpieczeństwa na świecie**. Zgodnie ze Strategicznym kompasem UE⁵² współpracę między tymi dwoma regionami można pogłębić na przykład przez zawieranie umów w sprawie ram udziału⁵³ i uczestnictwo w operacjach UE w państwach trzecich. Ważnymi obszarami wspólnych działań są ponadto: **współpraca w zakresie bezpieczeństwa i obrony**, w tym na morzach i w przestrzeni

⁵¹ Od 2019 r. UE zorganizowała osiem misji obserwacji wyborów i sześć misji ekspertów ds. wyborów w państwach AŁiK na ich wniosek.

⁵² Strategiczny kompas na rzecz bezpieczeństwa i obrony, Rada Unii Europejskiej, z 21.3.2022.

⁵³ Umowy w sprawie ram udziału zawarto już z Chile, Kolumbią i Peru.

kosmicznej, a także zwalczanie terroryzmu, cyberbezpieczeństwo i eliminowanie zagrożeń hybrydowych, nieproliferacja i rozbrojenie.

Oba regiony powinny zbadać możliwości współpracy w zakresie **zwalczania zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje** za pomocą nowych narzędzi służących do identyfikacji, analizy i oceny przypadków manipulacji informacją oraz przeciwdziałania takim działaniom.

Proponowane kluczowe działania:

- zacieśnienie współpracy w celu zwiększenia poziomu przestrzegania praw człowieka wobec wszystkich, w tym praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, praw dziecka, a także w celu propagowania niedyskryminacji i równouprawnienia płci; zintensyfikowanie konsultacji i współpracy z instytucjami tworzącymi międzyamerykański system ochrony praw człowieka; wniesienie wkładu w wzmocnienie zasad demokratycznych, pokoju i praworządności, w tym w drodze pluralistycznego dialogu i mediacji;
- intensyfikacja działań w celu wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt oraz zwalczania przemocy ze względu na płeć⁵⁴, a także przemocy wobec dzieci;
- zacieśnienie współpracy w zakresie odpowiedzialności za przestępstwa międzynarodowe, w tym w ramach wspólnych inicjatyw wspierających MTK;
- dalsze udzielanie wsparcia politycznego i finansowego w odpowiedzi na kryzysy wywołane przez człowieka i zagrożenia naturalne, w tym kryzysy migracyjne i kryzysy związane z przymusowymi przesiedleniami;
- wspieranie wdrażania innowacyjnego Porozumienia regionalnego o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa i dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach („porozumienie z Escazú”), zwłaszcza w ramach El PAcCTO 2.0;
- rozważenie możliwości zawarcia nowych dostosowanych do potrzeb partnerstw w zakresie bezpieczeństwa i obrony;
- zacieśnienie współpracy, identyfikacja wspólnych działań i wymiana najlepszych praktyk z partnerami AŁiK w celu zwalczania zagranicznych manipulacji informacjami i ingerencji w informacje, w tym podczas procesów wyborczych.

6. Tworzenie dynamicznego partnerstwa międzyludzkiego UE–AŁiK

W centrum partnerstwa między tymi dwoma regionami znajduje się człowiek, a wszystkie działania powinny być ukierunkowane na osiągnięcie **realnych korzyści dla obywateli**. Stosunki między UE a AŁiK obejmują unikalne powiązania międzyludzkie i kulturowe, które należy pielęgnować i umacniać. W kontekście przyszłych stosunków UE–AŁiK kluczowe znaczenie ma **młodzież**. Bliższe kontakty między przedstawicielami młodszego pokolenia można propagować w drodze

⁵⁴ W tym w ramach elementu inicjatywy „Spotlight” dotyczącego AŁiK, a także szeregu różnych działań krajowych i regionalnych wspierających zmiany legislacyjne, zdolności wykonawcze itp.

inicjatyw kulturowych i programów mobilności, zgodnie z pierwszym w historii unijnym Planem działania na rzecz młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE⁵⁵.

We wspólnym interesie UE i AŁiK leży **rozwój kapitału ludzkiego** niezbędnego do sprostania wymogom szybko zmieniających się technologii oraz sprawiedliwej zielonej i cyfrowej transformacji. Jeżeli chodzi o mobilność, większość państw AŁiK zyskała już dostęp do strefy Schengen bez konieczności posiadania wizy krótkoterminowej. Obywatele państw AŁiK mogą również korzystać z istniejących możliwości legalnej migracji do UE. Co więcej, programy Erasmus+ i „Horyzont Europa”, a w szczególności działania „Maria Skłodowska-Curie”, stanowią ramy współpracy na rzecz rozwoju badań naukowych i innowacji, podobnie jak filar „mobilność naukowców” Strategicznego planu działania UE–CEAŁiK na lata 2021–2023 obejmujący mobilność naukowców i studentów.

Oba regiony powinny ze sobą współpracować w celu maksymalnego wykorzystania potencjału ich **różnorodnych form wyrazu kulturowego**, dziedzictwa kulturowego, dynamicznych sektorów kreatywnych na rzecz zrównoważonego rozwoju i dialogu międzykulturowego.

Jednym z głównych elementów relacji między tymi dwoma regionami jest **dyplomacja parlamentarna**, w tym za pośrednictwem Europejsko-Latynoamerykańskiego Zgromadzenia Parlamentarnego (EuroLat). Inne instytucje, takie jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów i odpowiadające im instytucje AŁiK, mogą mobilizować władze regionalne i lokalne, a także partnerów gospodarczych i społecznych z myślą o zacieśnianiu kontaktów międzyludzkich.

UE i AŁiK powinny promować ścisłą współpracę ze **społeczeństwem obywatelskim i ośrodkami analitycznymi**, w tym za pośrednictwem Fundacji UE–Ameryka Łacińska i Karaiby, która osiągnęła pozycję ważnego podmiotu w stosunkach między tymi regionami.

Oba regiony ponoszą wspólną odpowiedzialność za lepsze aktywne informowanie swoich obywateli i zainteresowanych stron o **wzajemnych korzyściach** wynikających z partnerstwa.

Proponowane kluczowe działania:

- zwiększenie zaangażowania młodzieży w regionie AŁiK w drodze inicjatyw takich jak młodzieżowe rady konsultacyjne na poziomie krajowym;
- intensyfikacja współpracy w zakresie edukacji i badań naukowych w ramach Erasmus+, w tym akcji „Jean Monnet”, programu „Horyzont Europa”, w tym działań „Maria Skłodowska-Curie”, a także Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii;
- zacieśnienie współpracy w zakresie mobilności osób między oboma regionami⁵⁶ i wspieranie wzajemnie korzystnych ustaleń z partnerami dotyczących mobilności, promujących mobilność cyrkulacyjną i przeciwdziałających drenażowi mózgów, m.in. przy wykorzystaniu pakietu dotyczącego umiejętności i talentów;

⁵⁵ JOIN(2022) 53 final z 4.10.2022: „Plan działania na rzecz młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE na lata 2022-2027. Promowanie znaczącego uczestnictwa i wzmacniania pozycji młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE na rzecz zrównoważonego rozwoju, równości i pokoju”.

⁵⁶ M.in. w zakresie legalnych kanałów migracji, spełnienia wymogów zniesienia wiz Schengen oraz wzajemnego ułatwiania wydawania wiz, w tym wiz studenckich i wiz dla naukowców.

- rozwój międzyregionalnej strategii stosunków kulturalnych oraz sprzyjanie tworzeniu międzykulturowych sieci i wspólnych inicjatyw⁵⁷;
- propagowanie aktywnego udziału społeczeństwa obywatelskiego i budowanie sieci międzyregionalnych, w tym sieci kobiet i młodzieży w biznesie, polityce, nauce i innych dziedzinach;
- zwiększenie roli Fundacji UE–Ameryka Łacińska i Karaiby w międzyregionalnym dialogu;
- współpraca a rzecz osiągnięcia wspólnego podejścia w zakresie komunikacji i dyplomacji publicznej.

Podsumowanie

W proponowanym nowym programie stosunków UE–AŁiK wzywa się do **pogłębienia i unowocześnienia wzajemnego partnerstwa strategicznego** z ukierunkowaniem na aspekt społeczny.

Dzięki umocnieniu partnerstwa między oboma regionami, których interesy i wartości należą do jednych z najbardziej zbliżonych na świecie, UE i AŁiK będą w stanie lepiej stawiać czoła światowym wyzwaniom i lepiej korzystać z istniejących **możliwości z korzyścią dla obu stron**. W świecie gigantów UE i AŁiK razem reprezentują 14 % ludności świata i 21 % światowego PKB. Rozwój ściślejszego partnerstwa zwiększającego zbiorową siłę tych regionów stanowi nadrzędny cel strategiczny umożliwiający zapewnienie pokoju i dobrobytu ich obywateli oraz możliwość wywierania wpływu na przyszły międzynarodowy ład oparty na zasadach.

Aby osiągnąć ten cel, obie strony będą musiały rozszerzyć **współpracę**, m.in. przez **zwiększenie zaangażowania dyplomatycznego, wspieranie handlu i inwestycji oraz rozwijanie bardziej zrównoważonych i wzajemnie powiązanych społeczeństw, w szczególności w drodze strategii Global Gateway**. UE będzie dążyć do zmobilizowania narzędzi politycznych, instrumentów i zasobów w ramach podejścia „Drużyna Europy”. Nadchodzący szczyt UE–CEAŁiK stwarza wyjątkową szansę na budowanie zaufania i nadania tempa rozwojowi stosunków UE–AŁiK tak, aby oba regiony stały się **partnerami z wyboru**.

Komisja Europejska i wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa zwracają się do Rady i Parlamentu Europejskiego o zatwierdzenie nowego programu przedstawionego w niniejszym wspólnym komunikacie oraz o współpracę z Ameryką Łacińską i regionem Karaibów na rzecz odnowionego partnerstwa strategicznego w oparciu o niniejszą propozycję.

---

⁵⁷ Czego przykładem może być udział UE w charakterze gościa honorowego w Międzynarodowych Targach Książki 2023 w Guadalajarze, w Meksyku.